

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehac nunquam
in lucem prodire

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De SS. martyribus, Acepsima, Ioseph, & Aeithala.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

resurrexisset non nōsti: qui ineffabili mysterio homo pariter & Deus, famulis suis trami-
 tem immortalitatis instituit, & ad cælestia regna perducit. Sed vt communiter tecum
 loquar, quia alta non recipis, nunquid ita cæcata mens tua est, vt nescias hominem ex
 animæ & corporis duplici constare substantia? Animæ imperio, corporis seruitio ma-
 gis vtimur. Turpitudines, quibus damones vestros colitis, oblectant membra corporis,
 mentes interimunt. Quæ autē illa vita est, vbi partis potioris detrimenta capiuntur? Nos
 pro anima aduersus corpus bella suscipimus: nos pro anima aduersus vitia dimicamus.
 Vobis venter deus est, & in morem pecudum, post ingluuiem prodigam, finem vite
 præsentis, mortis iudicatis occasum. Cæterum nos, quicunque vobis persequentibus
 interimus, dum tempora amittimus, vitam ingredimur æternitatis.

Ceditur pu-
 gnis mar-
 tyris, & ille
 sic constan-
 tior.

Iudex verò responsi huius liuore & admiratione defixus, iracundiaque stimulante
 commotus, admirabile eloquentia domicilio, id est, os martyris elidi pugnorum icti-
 bus iubet. Ac deinceps S. Epipodius illato dolore constantior, mixtis cruore dentibus,
 hæc verba profudit: Christum cū patre ac spiritu sancto Deum esse confiteor, dignum-
 que est, vt illi animam meam refundam, qui mihi & creator est & redemptor. Itā enim
 mihi vita non tollitur, sed mutatur in melius. Nec interest, infirmitas corporea quo sine
 soluatur, dummodo anima cælis inuecta, ad suum reuertatur authorem. Cū hæc
 beatus Epipodius constanti assertionem loqueretur, imperio truculenti iudicis eculeo
 suspenditur, circumstantibus hinc inde lictoribus, vt latera eius impressis vngulis sulca-
 rentur. Tunc subito populi terribilis clamor factus est, petentis, vt vel obrueretur im-
 bre saxorum, aut membratim diuisus, sæuentium insania carperetur. Sed de furore
 omnium tarda erat crudelitas iudicantis. Metuens autem Præses, nè magis vim perfer-
 ret, & per seditionem, potestatis ac iudicij reuerentia turbaretur, ad sedandum circun-
 fusam multitudinis præcipitem & insanum furorem, causamque cōmotionis extinguen-
 dam, eductum extra tribunal, gladio rapam feriri iubet. Iraque quanto infestior fuit in-
 imicorum tumultus, tãto citius, dispositione diuina, consummatio accelerata est mar-
 tyrij: vt puerum suum, de passione ac persecutoribus triumphantem, velocitus Christus
 remuneraret, qui est benedictus in secula, Amen.

Gladio S.
 Epipodius
 feritur.

Quæ hoc loco sequuntur de Alexandro, socio Epipodij, Lector infra
 offendet die 24. Aprilis.

Ex Gregorio Turonen. De Gloria Martyrum Cap. 50.

Photinus
 Episcopus.

Irenæus.

Nora mira-
 cula.

Igitur martyrio consummatus gloriosus Photinus Episcopus, qui Lugdunensi præ-
 fuit vrbis sacerdos, per certaminis nobilis meritum inuectus est calo. Cui & merito
 & sanctitate condignus Irenæus successit Episcopus, per martyrium & ipse finitus.
 Hic in crypta basilicæ beati Ioannis sub altari est sepultus: & ab vno quidem latere
 Epipodius, ab altero verò Alexander martyr est tumulatus. De quorum monumentis
 si puluis cum fide colligatur, extemplò medetur infirmis. Magna enim claritas in cry-
 pta illa continetur, quæ, vt credo, meritum martyrum signat.

CERTAMEN SANCTORVM ET GLORIOSO-
 RVM MARTYRVVM, ACEPSIMAE, IOSEPH, ET AEITHA-
 le, ex Simeone Metaphrasæ.

22. Aprilis,
 quo die la-
 tina eos ha-
 bent Mar-
 tyrologia.

Acepsimæ
 virtutes.

Erebat in Christianos Saporius rex Persarum, & Magis, qui
 erant pars Persarum, iussit vt eos persequerentur. Qui etiam
 acrius inuadentes, eos, quos persequerentur, cogebant
 colere ignem & solem. Qua de causa beatus quoque Acepsimas
 ab eis comprehenditur: qui ortus quidem erat ex
 patria Naësson, (quæ est quidem sita in finibus Persarum:
 est autem episcopali ornata dignitate) ætate senex, vt qui
 esset octoginta annos natus: senex prudentia, mitis & mo-
 deratus, ab ira alienus, abstinenter vitam agens, egenos im-
 pertiens suis facultatibus, intentus, orationibus, forma ele-
 gans, anima elegantior: & externis motibus ijs, qui illos
 cernebant, significans internam constitutionem, & factis & verbis pietatem enunci-
 ans, & vitæ & rectorū dogmatum magister effectus Christianis. Quo factū est, vt totam
 aduersariorum aciem tanquam aduersus fortissimum antagonistam in se euocauerit.
 Circa

Circa quem quidem, etiam antequam comprehenderetur, fit tale quid propheticè:

Puer quidam demulcebat eius caput, purgans à pediculis, qui ei afferebant molestiam. Id ergò amplexus: *Beatum est, inquit, hoc caluum caput, (erat enim glabrum)* Pueri cuiusdam vaticinia. quod quidem propter Christum suscipiet martyrium. Ille autem verbo fuit lætatus: & puerum statim vicissim complexus: *Fiat mihi, ô fili, inquit, secundum verbum tuum.* Cum autem quidam familiaris & amicus *Acepsimæ* adesset, cum hæc dicerentur, (erat verò is quoque vicinæ ciuitatis Episcopus) subridens rogauit puerum, dicens: *Dic mihi, ô fili, scis ne de nobis aliquid?* Puer autem à Deo inspiratus: *Tibi quoque, inquit, ad tuam redeunti ciuitatem, non licebit eam videre: sed è vita excedes in pago, qui dicitur Aethradaran. Quæ quidem ambobus euenerunt, sicut puer prædixerat. Sed hæc quidem, antequam martyr esset comprehensus.*

Cum autem esset captus, & duceretur per domum suam, propè accedens quidam ex familiaribus: *Dispone aliquid de domo tua, ei dixit in aurem. Ille verò: Hæc, inquit, (illam manu ostendens) non est amplius domus mea. Ego enim mox migro in domum supernam.* Cum autem fuisset in ciuitate Arbel, & productus esset ante principem Magorum, (erat verò ei nomen Adrachus) rogauit eum, an esset Christianus. Postquam autem magna voce hoc fuisset confessus: *Sunt ne ergò, inquit, vera quæ fama celebrantur, quòd contemnas iustà regia: & quòd vnum prædicas Deum contra edictum regium?* Beata autem illa senectus nullo timore affecta, *Quæcunque, inquit, talia de nobis audiisti, sunt vera. Vnum enim Deum prædico conuenienter ijs, quæ sunt apud nos, scripturis: & eis, qui ad me ventitant, confulo vt hoc dogma teneant & tueantur.* Magus autem: *Audiuimus, inquit, te alijs præstare prudentia, quæ longo tempore & experientia comprobatur. Nunc verò non, sicut audiuimus, licet nobis intueri. Nihil enim melius es affectus, quam puer insipiens. Cuius est enim sapientiæ aut sanæ mentis, decreta regia despiciere, & solem splendidissimum & ignem nolle adorare, quæ quidem ipse quoque Rex adorat?* Respondit Christi Pontifex: *Valdè mihi videtur desipere imperium Persarum, quòd dimissò creatore, statuerit colere res creatas. Quis enim sanæ mentis in animum induerit, Dei honorem tribuere ijs, quæ facta sunt à Deo, sicut vos facitis, vos impiè gerentes, & hic ipse Rex vester?* Ille autem: *Nos impia, inquit, facere audes dicere, qui tale elementum adoramus & solem viuificum colimus, ô tu verè impiè & nugator, & vanæ defensor religionis?* Sed nisi tu cesseris iussui Imperatoris, & adoraueris eos, quos ipse adorat: ne senectus quidem te liberabit, quo minùs patiaris grauissima, neque quem colis Deum crucifixum.

Deindè diuinus senex: *Tibi obstruatur os scelestum, ô execrande, si putes te tuis* Præclaræ voces sancti martyris. *minis mihi posse persuadere, vt deficiam à patrio dogmate, quòd didici ab ineunte ætate, & ad hanc conseruaui canitiem. Si autem neque me, vt dicis, eripiet senectus, neque Deus, quem colo, à vestris manibus: non ideò id, quòd est præstantius, mutabo deteriori. Quid enim mea interest viuere hos paucos dies? Nam paulò post etiam absque vobis à me exigetur commune hoc naturæ debitum. Non adorabo solem, non colam ignem. Nemo meam irridebit senectutem: nemo mihi dabit vitio, quòd sim vitæ cupidus, vt qui breui vitæ vendiderim tantorum bonorum beatitudinem. Propter hæc ira repletur sceleratus, & sacrosancta senectus statim flagris caditur a deo grauiter, vt sanguine quidem totum solum restagnaret, nullus autem relictus esset locus corporis illæ.* Dirissime flagellatur. Cum verò parùm esset relaxatus à plagis, iubet eum rursus vincitum catenis sisti ante tribunal. Dicebat autem: *Vbi est Deus tuus, quem colis ô Acepsima? Veniat, & te è meis manibus eripiat. Deus meus, inquit ille, ô sceleratissime, qui cælum implet & terram, potest me è tuis manibus eripere. Tu autem cum sis terra & cinis, in quem audes superbire? sub quo sternetur putrefactio, cui vitæ est morte grauior, qui viuente Deum non cognoueris. propterea tanquam flos agri exiccaberis, & vitæ miserabiliter euerfa, traderis igni, qui non potest extingui: vt quem nunc adoras, illic re ipsa punitus sentias, non esse igne Deum, sed ipsum quoque alium nôsse opificem, qui est etiam Deus omnium, quæ cadunt sub adspæctum.*

His maiore ira incenso Mago, grauiore catenæ sanctum circunligârunt: & eum Ioseph presbyter comprehensus etiam fuit maxime venerandus presbyter Ioseph, ortus ex pago, qui vocatur Bethlabuca, quòd exponitur, Rectè scribentis: ipse quoque senex & iam intra terminos Dauidicos, vt qui esset septuaginta annos natus. Senectuti autem decori erat quædam gratia, & species venerandos

Item Acithalas.

randos canos reddebat lætiores: cuius anima quidem zelum spirabat, & dogma Christianorum mirandum in modum defendebat. Summè verò is deditus erat temperantiæ, & continebatur cor eius metu diuino. Præterea autem compræhenditur etiam inprimis colendus Diaconus Acithalas. Eum pagus aluit Bethnoadara, vir & spiritu feruens, & qui Christi charitate valdè accendebatur. Erant autem ei mores propensi ad arguendum, & pleni dicendi libertate instar magni Elie, vt qui vita, vt opinor, sequerentur libertatem & animæ puritatem. Florebat verò in eo quædam quoquè grauitas, quæ ei conciliabat ab omnibus venerationem. Cùm autem ambo producti fuissent ante iudicium, is toruo oculo eos intuens: O genus, inquit, perditissimum, cur in simpliciores homines irrepentes, & vestris doctrinis eorum oculos præstringentes, deducitis ad falsam Christianorum religionem? Beatus autem dixit Ioseph: Nos nec vt præstigijs, nec fallere didicimus. Verum autem & stabile dogma defendentes, eos, qui errant circa religionem, deducimus ad veritatem, docentes adorare vnum Deum, qui est cum alijs rebus Dominus solis & ignis. Dixit verò Magus: Quodnam autè dogma est veritati consentaneum? id'ne, quod Rex totius terræ ipse & eius proceres defendunt, an quod viles & abiecti homines, sicut vos, qui decepti estis, prædicant?

Responsum Christi sacerdotis.

Viles quidem & abiecti homines sumus nos, respondit Christi sacerdos, hoc iubente Christi præcepto, quoniam non in diuitijs & superbia visum est Deo nostro vitam hominis dirigere. Et ideo nos sapè nostra sponte nos humiles reddimus, facultates nostras prodigentes pauperibus, pro ijs nos accepturos æternas expectantes diuitias. Nam si in congregandis diuitijs studium poneremus, tantum ex nostris manibus commodi percepissemus, & tantas opes collegissemus, quantas nec tibi quidem licet, qui eas colligis ex pauperibus, & metis alienos labores. Nos enim proprijs manibus laborantes, iuste quasitis pauperes impertimus. Vos autem soli auaritiæ dediti & plura habendi cupiditati, non solùm nihil ipsi operamini, sed præterea etiam aufertis aliena. Quoniam verò nos quoquè dicis amare diuitias: quodnam in eis bonum inesse animaduertentes, nos ad eas parandas defigeremus? Non sunt ea fugitiuæ & valdè infideles? Non hodiè quidem huic adsunt, cras verò migrant ad alium, priori domino quodammodo abnegato? Non magnam in eum, qui possidet, concitant inuidiam? Non ea labores & bella apertè architectantur? Non latronum & furum attrahunt oculos? Quod si dicis ex ijs aliquam oriri voluptatem, aut gloriam, magnum quid esse reputas? quid'nam ea differt à somnijs & vmbrijs? Parua affecit voluptate: deindè cùm aduentarit vespera, extincta est & redacta in nihilum. Quod si etiam in præsentī vita parùm manserit, mors tamen iam adueniens, eam quoquè habet simul abeuntem. acerba autem supplicia eum, qui se hîc dedit voluptatibus, tenebunt perpetuò.

Fallacia & vanitas diuitiarum.

Hæc cùm sic dicerentur, interpellans Magus: Has, inquit, prolixas mittens nugas, maximo deo soli & igni cultum, vt par est, exhibe. Ad hæc dixit Christi adorator: Nè erres, neque putes te hoc vnquam tuis esse contemplaturum oculis: me, inquam, relicto effectore solis & ignis, illius opera adorare, & adeò repugnare meis verbis & doctrinæ. Crudelissimus autem Magus, postquam audiuit hæc verba, ira accensus, iubet statim eum extensum verberari virgis mali Punicæ, cuius rami erant spinosi. Cùm verò sacras illas carnes lanieret filij interitus, Ago tibi gratias, dicebat athleta, in calu extendens oculos, quod dignatus sis me meo sanguine tinctum, peccati fordes purè ablueri. Lictores autem propter ea, quæ dixerat, in ipsum magis ira repleti, tum plagis ita cõsiderunt, vt vox quoquè ei interrumperetur. Deindè duabus catenis circumdatum, includunt in carcere, ei pulchrum vel inuiti solatium dantes Acepsumam. illic enim fuerat prius inclusus.

S. Ioseph virgis asperimis caeditur.

Acithalæ cõstans responsum.

Ad venerandum autem adspiciens Acithalam Iudex, qui erat animo implacabilis: Tu verò quid dicis, inquit? Implebis'ne iussum Regis, & adorabis maximum solem, & gustabis sanguinem, & cum muliere habebis consuetudinem, & liberaberis ab ijs, quæ tibi impendent, malis: an eris etiam, sicut alij, contumax & inobediens? Christi autem Martyr Acithalas, verè semper florens & cælestis planta pietatis: Tuæ, inquit, immunda & caninæ appetitionis est hoc munus, sanguinem gustare, & pro Deo, quæ Dei sunt, colere. Absit autem, vt ego adeò excutiam corporis & animæ oculos, vt hunc videns Solem, ad eum vsque cõsistam, & Deum omninò putem id, quod apparet: & non ulterius progrediar sinceriore oculo cogitationis: & Deum quidem id, quod mouet: rem

rem verò creatam reputem id, quod mouetur. Si autem mihi sic iudicanti & plagas & mortem minitaris: non ideò mihi persuadebis, vt discam tuum dogma, & negem veram religionem. Propter hæc iratus impius: Sed nullus, inquit, sanæ mentis mortem vitæ prætulit, idque propter stultam & minimè consideratam constantiam. **Quamobrem** nec tibi credendum est dicenti te paratum esse mori pro tuo dogmate & religionem. Respondit sanctus: Vestri, qui à vana spe pendent, & nullam æternæ vitæ habent expectationem, postquam hinc exceßerint, iure existimari potuerint esse & vitæ cupidi, & amantes corporis. **Quorum** autem spe vera & firma alitur anima, quòd & ea sit immortalis, & sit rursus cum suo corpore coitura post mortis dissolutionem, & æternæ vitæ futura particeps, ijs præsens vita res est parua & contemnenda, & mors minimè terribilis. Verax est enim Deus noster & magister, qui dicit: Nolite timere ab ijs, qui occidunt corpus: animam autem non possunt occidere. Luc. 12.

Tunc iubet vir ille ferus eius quidem manus alligari poplitibus, & longum lignum in medio vtriusque transfidigi: sex autem viros robustos ab vtriusque ligni extremis conscendentes, fortiter premere sacrosanctum illud corpus, de industria factis saltibus, & ossa eius confringere & dissoluere. Deinde etiam mali quoque Persicæ virgis eum verberari. In domitus autem ille athleta, & cuius nulla refrangebantur spiritus, perinde ac si nullum dolorem sentiret à tam insigni cruciatu, magno & excelso animo adspiciens ad iudicem: Vt videtur, inquit, corpora hominū, quæ discerpuntur, tibi aliquā afferunt voluptatem, instar canum aut coruorū eis impleri cupienti. Scias ergò, me nullā ducere rationē horum tormentorū, quæ à te inferuntur. Aut ergò noua excogita supplicia, aut scito me ea nihili facere. Magus autem statim conuersus ad lictores: Cur, inquit, misericorditer flagris ceditis impium? Videte enim, quomodo dum ei parcitis, ad nos incedendos contumelijs maxima inuehitur libertate. Illi verò, veluti quodam stimulo eius sermone excitati, tam fortiter inuaserunt, vt ex grauitate eorum, qui ascenderant, & ex vehementia eorum, qui tendebant, & ex crudelitate eorum, qui flagellabant, compages quidem corporis ei fuerint dissolutæ, ossa autem sint contracta, & carnes sint discerptæ. Eum ergò portâtes, quoniam pedibus minimè vti poterat, tanquam onus aliquod projiciunt vi in custodiam, in qua etiam inclusum erat illud par sanctorum.

Cum quinquedies præterissent, eos è carcere eduxerunt, & duxerunt in locum, qui vocabatur Paradisus, prope quod erat templum ignis, qui ab eis colebatur. In quo cum præsedisset ille sceleratus, Ocyus mihi dicite, inquit sanctis, an adhuc permaneat in ea dem stulta cogitatione: an consiliū mutaueritis in aliquid melius & salutare. Sancti tanquam vno ore protinus responderunt: Notū tibi sit iudex, quòd quam ab initio habuimus cogitationē, in ea adhuc persistimus, & perpetuò persistemus, non minis, non tormentis, non donis, nullo denique alio omninò mutati: Sed vnum Deum adoramus, & eundem solum esse Dominum omnium eorum, quæ sunt, cognouimus. Hæc cum audisset Magus, aliud rursus nouum excogitat tormentū, & iubet eos cingi funibus per axillas & lumbos & tibias, in vnoquoque autem cingulo lignum injici & circumagi, & fune vehementer torqueri. Quod cum factum esset, erat acerbum spectaculum, & mitibus oculis lachrymabile. Nam ligna quidē circumagebantur: funes autem conuertebantur: & carnes indè premebantur, & ossa conterebantur. erat verò valde grauis contritio: etenim ijs quoque, qui procū erant remoti, audiebatur fragor ossium. Erat autem id, quod eis dicebatur inter tormenta: Voluntati regis nolite repugnare. Deinde id, quod è contrario dicebatur à sanctis: Qui regis vestri voluntati cedunt, Dei voluntati resistunt. Atque erat quidem hora tertia, quando coepit tormentum, vsque ad sextam autem sic patientibus athleticis est productum.

Defessus itaq; iudex, iussit eos rursus abduci in carcerē. **Quamobrem** fuerunt abducti, non suis pedibus, sed portati ab alijs, quòd ij essent omninò morte affecti. Imperatū autem fuerat custodibus, vt si deprehensus fuisset aliquis, eos vel cibo vel potu vel indumento impertiens, is vltimo subijceretur supplicio. In hunc ergò carcerem coniecti Christi milites, omnem afflictionem, omnem vexationem propter ipsum sustinentes, tres annos inclusi permanerunt: nullam aut famis recreationem, aut malorum, quæ erant in custodia, inuenientes consolationē, nisi aliqui ex ijs, qui erant simul vinciti, eorum miserti, parum quid nutrimenti eis latenter præbuisent. **Qui** enim in carcere affidebant custodes, eorum quidem calamitatum miserebantur & senectutis: sed cum nihil possent facere, quod ad eorum pertineret curationem propter metū iudicis, solum ex eorum malis dolorem accipiebant, & afferebant lachrymas commiserationis.

Sistuntur ad
tribunal.

Deinde post illam acerbam & diurnam afflictionem, cum esset in eo loco Saporis, (is autem dicebatur Bithmada) eos educit à custodia is, cui fuerat commissum, ut eos castigaret. dixisset, si vidisset, illos esse vmbrae similes: longa afflictione adeo extabuerant. Deinde eos sistit ad tribunal Ardababor: erat autem is princeps omnium Magorum, qui erant in Perfide. Ille verò statim eis dixit: **Quid autem, estis Christiani? Sancti verò, Certè, dixerunt, Christiani, & solum Deum viuum adorantes, & ipsi soli seruietes.** Tyrannus autem: **Videtes, dixit, quemadmodum quæ vobis illata sunt tormenta, attulerunt vobis magnam afflictionem: multo autem magis diurna vexatio & inclusio. ea enim & formam vobis mutauit, & effecit, ut ita extabesceretis. Quamobrem vobis consuluerim, ut mihi pareretis afferenti ea, quæ sunt vobis conducibilia, & vobis parcatis, & Solem lucidum adoretis. Sin minùs, restat ut grauissimæ morti subjiciamini.**

Ingens constantia
mar-
tyrum.

Respondit sanctus Acepfirmas: **Non me latet summo esse tibi studio dogma patrii: & hoc tibi esse propositum, si modò fieri posset, vel vi vel persuasione efficere, ut omnes attrahas ad eandem religionem. hoc autem de nobis nunquam tibi veniat in mentem, ut putes vel blanditijs vel minis vel alijs intentatis malis posse nobis persuadere, ut deficiamus à nobis semel confirmato dogmate & à confessione. Parati enim sumus omnia pati potius, quam à fide in Christum deficere. Non ignoro, inquit tyrannus, quòd cum vobis Christianis mors putetur esse quies, omne studium à vobis ad hoc ponatur, ut ijs fruamini, quorum spem concepistis: sed non licebit vobis citò consequi id, quòd desideratis. Nam cum prius vestras carnes paulatim consumpsero, acerbum vitæ finem vobis imponam. Cui sanctus: Et iam prius, inquit, à nobis audisti, & nunc id quoquè certò scias, quòd neque tuorum tormentorum, neque minarum nos vllam ducimus rationem. Nam qui in præcedentibus malis nobis manum præbuit adiutricem, ipse nunc quoquè nobis feret opem, & efficiet, ut non difficiliter feramus ea, quæ nobis intentabuntur. & si velis facere periculum nostræ in profundo senio fortitudinis, nihil obstat. Scies enim te frustra laborare, & aggredi ea quæ sunt inutilia.**

Acepfirmas
horrendum
in modum
flagellatur.

Propter hæc ira repletus iudex, iubet afferri flagella ex corio crudo confecta, & subijci eorum oculis. Deinde dicit sanctis: **Iuro, inquit, per ipsum magnum deum & inclytam fortunam Saporis, nisi imperio eius obedieritis, his vestras carnes consumam, vestri nulla motus misericordia. Quòd si etiam contigerit, ut vos citius moriamini, dum flagris cædimini, at ego sic quoquè puniam vel mortuos: & membratim dissectos, projiciam a vobis & canibus. Sanctus autem dixit Acepfirmas: **Cum per rem creatam, & non per Deum iuraueris, & etiam per fortunam hominis, vereor nè non sit tibi curæ iusiurandum, & non serues ea, quæ sunt à te iurata. Si autem ea seruare omninò constituisti, ecce tibi nostra corpora: ijs vtire ut lubet, nulla, ut dicis, nostri motus misericordia, neque nobis quicquam parcens. Cum sic dixisset, iussit sceleratus iudex eum, extensis manibus, valde verberari in dorso & in pectore. Eò verò crudelitatis processerunt qui flagellabant, ut nihil omninò intermiserint, donec carnes auulsæ ab ossibus, simul cum sanguine in terram defluerent. Præco autem clamabat: **Pare Regis voluntati, & viue. Dei verò Pontifex, donèc erant ei vires, contra clamabat: Ego Dei mei voluntatem, viribus ab eo acceptis, exequar: vestri autem Regis voluntatem ne summis quidem auribus accipio. Cum autem & vox ei interromperetur, & vires iam paulatim dissoluerentur, & mors iam iam adesset, oculis in cælum sublati, cum in Deum confessionem conseruare firmam & immobilem annuendo assuerasset, in ipsa rerum grauium & difficilium tolerantia, inuictam illam animam tradidit Deo agonotheta.******

Reddit spiri-
ritum.

Adhuc autem iram spirantes acerbi illi tortores, in corpus iam mortuum seuebant instar coruorum. Deinde cum præcipitem impulissent, & in plateam tanquam profanum aliquid scelerati proiecissent, adhibent custodes, ut nè sepulturam quidem consequeretur ab vllò ex Christi amantibus, maximum merum dæmonum depellere contententes, qui re vera erant illorum cultores promptissimi. Tribus autem diebus postea occupatis custodibus propter aduentum filia regis Armeniorum, quæ ut esset obsecris pacis, tunc data fuit regi Persarum, surripitur à Christianis reuerà thesaurus, qui nunquam consumitur.

Sanctorum
reliquie, the-
saurus inde-
ficiens.

Cum sic ergò B. Acepfirmas decimo Octobris eo modo, quo dictum est, finem vitæ accepisset, sanctissimus Ioseph post eum fuit introductus. Ad quem se propius admo- uens iudex profanus: **Vidisti, inquit, quam acerba morte amicus tuus fuit vita priuatus:**
& tu

& tu nunc quoque, nisi meis monitis parens, similibus subiectus supplicij, eandem quam ille, mortem subibis. Diuinus autem Dei sacerdos: Quod, inquit, prius dixi ei, cui iudicandi munus ante te obrigerat, hoc nunc quoque tibi dicam, quod nunquam creatori praeferam rem creatam: neque id, quod est conditum, adorabo, sed conditorem, quando fuero compos mentis. His dictis, Praefes correptus magno furore, iussit eum similiter extensum atque priorem, flagellari bouum neruis: & acclamare praefonem, eum fore saluum, si regis pareat voluntati. Ille autem, Vnus est Deus, exclamabat, & praeter ipsum nullus alius, in quo & viuimus & mouemur & sumus, cui etiam cultum offerimus rationalem, regia iussa parum curantes. Cum vero multas horas verberatus, ferè iam esset morte affectus, arbitrati eum esse mortuum, sustulerunt, & in forum proiecerunt. Deinde cum rescuissent aliquas spiritus reliquias adhuc in eo manere, includunt in carcere.

Post eum autem tertius fuit introductus sapiens Aeithalas. Cui Iudex: Vita, inquit, & morte propositis ante tuos oculos, gloriae & ignominia, ne eligas deterius, relicto meliori: nec eandem in eas viam, quam ijs, qui praecesserunt, qui sua stultitia dignum vitae exitum acceperunt. Tu autem meum sequens consiliu, & maximos honores consequeris, & munera à rege accipies. Sin minus, cum tibi causa fueris suppliciorum innumerabilium, omnibus quoque incundissima luce per vim priuaberis. Diuinus autem Aeithalas: Me, inquit, puderet caeli & terrae, si cum mei amici, qui & premebantur senectute, & aetate procefferant, fortissimè decertauerint, ipse & vitae cupidus, & tormenta extimescens conspiceret, qui sum aetate vegetiore. Non per Christi mei mortem, ero vitae hinc agenda cupidus. Non pro ijs, quae videntur, bonis, non pro asperis rebus prodam pietatem. Propter haec magna extitit ira Praefidis: & in sanctum illata sunt flagella. Ille autem ipsum sordidum canem vocauit & ignauum, & Quomodo, inquit, mens tua est infirma & imbecilla, ita etiam tormenta, quae sunt infelicitium & abiectionum animarum terricula, non verò fortium virorum, quorum animi desiderio Christi sunt inflammati.

His Iudex obstupescens, qui erat mente captus: Quid hoc, dixit confessoribus, sibi vult, quod isti, qui dicuntur Christiani, vitam praesentem despicientes, mortem tantoperè sitiunt? Illi autem, Quoniam, aiunt, à patribus traditas attendentes doctrinas, credunt alium esse mundum, praesenti longè meliorem & admirabiliorem, propter quem vitam quoque praesentem despiciunt. Interim autem dum haec dicerentur, & temporis prolixitate, & ab ijs, qui ipsum torquebant, vehementissima plagarum illatione, corporis quidem, quod multum decertauerat, dissoluebantur compages: carnes verò, quae lacerabantur, cum ipso sanguine in terram defluabant. Cum eum autem iussisset parum relaxari Iudex, tanquam eius motus misericordia: Si vuleris, inquit, parere iussui Regis, sunt apud nos medici, qui plagis tuis cito medebuntur. Cui statim sanctus: Si solo verbo, inquit, posses meis mederi plagis, o tu, qui es mente & anima faucius, ne sic quidem tibi animum adhiberem, cum ea suadeas, quae sunt planè stulta & remota ab intelligentia. Tentans dixi, inquit Iudex. Nam etiamsi tu velles parere iussui Regis, hoc tibi nihil prodesset, cum plagae iam tibi mortem procurent. Quamobrem ego quidem efficiam, vt sis exemplo omnibus Christianis, ne tam securè magistratus afficiant contumelias. Sed si in alijs, inquit sanctissimus martyr, dixisti saepe aliena & falsa, nunc, etiamsi nolles, dixisti vera, & quod est omnino propediem euenturum. Me enim vera bonum posteris exemplum statues fortitudinis & animi magnitudinis, qui tanquam ad exemplar aliquod, ad nostram intuentes tolerantiam, facile ferent tua & tui similia tormenta.

His, quae dicta sunt, fuit obstupescens Iudex: & accersito quodam ex ijs, qui apud eum multum poterant, qui dicebatur quidem Adefche, ortus autem erat ex ciuitate, quae vocabatur Arbel: Hos, inquit, accipe, & duc ad tuam ciuitatem, Christianorum manibus obruendos lapidibus. Yolo enim tuam solertiam hoc mihi efficere. Propter quam causam nec eis quidem gladio volui mortem afferre. Cum eos ergo onerarijs iumentis tanquam inanimu aliquid imposuisset & alligasset, ille profectus est in patriam, quoniam non poterant insidere iumentis, cum essent eorum membra omnino dissoluta. Quamobrem humi iaciebantur in ijs locis, in quibus eos oportebat diuersari, tanquam mortua copora: & cum adducti essent in ciuitatem Arbel, eos accipit carcer obscurus & tenebrosus: in quo cum putrefactio carnum eis ex plagis orta esset, effluebat multa sanies: & sanctos grauissimi dolores inuadebant, & maxime, quod non

Iudem Ioseph caditur.

Caditur etiam Aeithalas, iudicis cruciamentum irridens.

Fortiter committit tyrannum blandientem.

Nota species aculeum sanè miserandum.

Itè dolores martyrum.

per-

Egregiū fa-
cinus piæ
mulieris.

permitteretur vlli ex Christianis ad eos accedere, & eorum vllam curam gerere. Quædam autem mulier pia & timens Dominum, quæ habitabat in finibus huius ciuitatis, in tempesta nocte venit ad carcerem: & multis pecunijs delinitis custodibus, effecit vt sanctos latenter acciperet, & domum suam, quæ non longè aberat, seruatorum suorum manibus portatos duceret. Deindè ijs productis, qui nec loqui quidem poterant, eis abstergit saniem: lenibus autem quibusdam medicamentis sedat eorum dolores, mundis alligat linteis, vnguentis vngit preciosis, & in omnibus ostendit, quàm esset pia & Christi amans, osculans quidem membra martyrum, & eis illachrymans: sanie autem, quæ ex eis distillabat, seipsam inungens.

Cùm vix tandè autem ad se rediisset Ioseph: Tua quidem, inquit, in nos misericordia & munificentia, ó sacrosancta mulier, Deo erit accepta & nobis, qui pro eo deceramus. Nos autem tam immodicè deslere, est multum remorum à vera & certa spe Christianorum & nostra fide. Cui honestissima mulier: Mihi quidem animus est gaudio repletus, consideranti, quòd Christus vobis tantam dederit fortitudinem, vt magno animo ferretis tantam dolorum acerbicatem: magis autem latata essem, si vos viderem martyrio consummatos. Lachrymari verò est proprium humanæ naturæ, quæ mouetur misericordia eius, quod est sibi genere coniunctum. Sed non oportet te dolore affici, neque lachrymari propter nos, respondit diuinus Ioseph, cùm omninò scias, quòd quæ propter Christum suscipiuntur afflictiones, æternam concilient latitiam & regnum cælorum. Die autem illucescente, rursus latenter restituntur in carcerem.

Cùm sex autem menses præterissent, deponitur quidem à magistratu is, qui sanctos acceperat, vt lapidibus obruerentur: alius autè eo fauor, ei succedit, nomine Zeroti: cui etiam Rex imperauerat, vt compræhensi Christiani, Christianorum manibus obruti, interimerentur. Cùm ergò venisset ad ciuitatem, & ignis templum esset ingressus, vt ignem adoraret, ei dixerunt ignis adoratores: Sunt quidam hîc iam longo tempore Christiani in tuta inclusi custodia, qui prius, vt nobis fuit significatum, grauissimis subiecti supplicij ac tormentis, non potuerunt induci, vt suam abnegarent religionem. Hæc cùm ipse audiisset, eos statim iubet sisti pro tribunali, & eis dicit: Cùm rex Sapores munitas quidem & validas euerterit ciuitates, & multas gentes oppugnatu difficiles redegerit in seruitutem: quomodò vos, qui estis quidem in eius potestate, eius autem terræ habetis vsum fructum, perindè ac qui ab eo defeceritis, eius iussa tantoperè despiciatis? Ad hæc Ioseph ille admirabilis: Si tyrannidem, inquit, & rebellionem aliquam mouissemus aduersus Regem vestrum, oporteret omninò ipsum illatis armis & coacto exercitu nos inuadere: aut alium certè aduersus nos mittere, qui esset & manu fortis, & rerum experientia præditus, & ad ducendum exercitum idoneus. Sed tantum abest, vt nos talia aggrediamur, vt non alium, sed te aduersus nos miserit, qui cum feminis potiùs, quæ degunt in thalamis, quàm eum viris pugnare studuerit. Nos enim nos ipsos tanquàm oues tradidimus ad occisionem, vt qui didicerimus esse subiecti omnibus potestatibus.

SS. Ioseph
& Acitha-
las sistuntur
corà iudice.

Iterum cru-
delissimè
cæditur S.
Ioseph.

O diaboli
fallaciam.

Esa. 64.
1. Cor. 2.

Dixit Præses: Me ad iram, vt videtur, prouocans, vt vitam tibi citiùs adimam, nos his insectaris contumelijs. Sed non assequeris id, quod desideras. Longo enim tempore & mora te protraham, & multis tormentis te paulatim consumam. Iubet ergò eum funibus vinctum à summis pedibus, suspendi capite: exiccatis autem boum neruis ei plagas infligi. Sic ergò venæ apertæ tormentorum violentiæ, tanquàm ex fonte præbebant fluxum sanguinis. Qui verò circumstitebat populus, Iudicem accusans immanitatis, ad misericordiam mouebatur & ad lachrymas, stupens sacrosancti senis tolerantiam. Quidam autem ex Magis, qui circumstitebant, secretò accedentes ad martyrem, dicebant: Clàm nobiscum ingredi in nostri dei templum, si à multis aspici erubescis, & cùm sacrificaris, liberare à supplicijs. Ille autem: Discedite à me, clara voce dixit: Discedite, qui operamini iniquitatem: quoniam Dominus exaudiuit deprecationem meam. Deindè cùm tres horæ iam præterissent, iubet eum relaxatum à vinculis coram se sisti. Et quid, inquit, pares iussui Regis, & vitam morti præfers, an non? Respondit sanctus: Absit, vt ego vnquam eam vitam cupiam, in qua me Sol viderit sibi potiùs, quàm eius effectori, tribuentem adorationem. Quid autem, Est ne tibi, inquit, mors vitæ præponenda? Sanctus dixit: Certè. hæc enim mors mihi vitam æternam conciliat, & est nobis causa multorum bonorū, quæ nec possunt cerni oculis, nec audiri auribus, nec mente comprehendi. Ad hæc ille ironicè loquens, & veluti irridens martyris responsonè: Magnas

Magnas ergò, inquit, nobis debes agere gratias, si tam multa bona tibi conciliauimus. Omnino autem efficies, ut eorum quoque simus tecum participes, ut qui tibi fuerimus adiutores ad acquirendam talem beatitudinem. Sanctus autem: Nè ironicè, inquit, nobiscum agas, ó Iudex. Nam nos quidem & inimicos diligere, & ijs, qui nos odio habent, Matth. 5. benefacere, à diuino præcepto didicimus. Cæterum quandiu sumus uiui in vita presentis, Deum precamur, ut ab errore discedentes, discatis pietatem & veram religionem, ut vobis quoque sit pars & fors in futuro in Dei bonis, quæ dici nequeunt. Non est autem nobis datum vel à supplicio eripere, vel bona dare. hoc est enim in solius Dei positum potestate, qui habet etiam potestatem iudicandi viuos & mortuos.

Dixit Præses: Eiusmodi contentionibus missis in presentia, & ijs bonis, quæ à te somniantur, pare Regis imperio. Te enim talibus & tantis subiiciam supplicijs, ut per te alij quoque persuadeantur Christiani, ea, quæ tenent manibus, nequaquam commutare cum ijs, quæ spe apprehenderunt. Sanctus autem: Hoc, ut ipse quoque nôsti, maxime cupio, quam citissime transmitti ad æternas mansiones. Quod si mihi alios innumerabiles intuleris cruciatus, aut etiam post te alius, consummatus inueniar in Christi gratia. Habeo enim Deum me confirmantem, propter quem hæc pati constitui. Non ero autem, ut tu dicis, Christianis adhortatio ad negandam pietatem propter tua tormenta, sed incitamentum potius ad verum Dei cultum. Ipsi enim me videntes in tali senectute tuos vilipendere cruciatus, habebunt pulchrum exemplar fortitudinis, nec derit illis, quem imitentur. His auditis, Præses beati senis interrita constantia obstupefactus, iubet portatum ab aliquibus, quoniam ingredi non poterat, rursus includi in carcere.

Deindè adspiciens ad beatum Acithalam: Te ne quoque, inquit, inuasit idem stupor, & maximi luminaris recusas adorationem? Respondet præco veritatis: Viuit Dominus Iesus Christus, viui Dei filius, in quem speravi à iuuentute, quod immutabilem habeo cogitationem: nec mihi vllus persuaserit, ut Dei honorem tribuâ rebus ab ipso creatis. Postquam hæc audiuit ille superbus & barbarus, iubet sanctum alligari talis, & ligno appendi. Ille autem magna voce predicabat se esse Christianum. Magis erat defessus flagris cadendo impius, quam sanctus aliquid loqueretur remissum & indignum ea, quæ pro Christo est ostendenda, fortitudine. Iubet ergò eum de ligno deponi, & eius loco induci Manichæum, qui coram martyre apertè suam abiuraret religionem. Iubens ergò torquere Manichæum, cogebat ad negandum. Ille autem primùm quidè resistebat, & aduersus plagas videbatur decertare. Cùm autem violentius verbera intentarent, qui flagellabant, & eum plagæ vehementer virgerent, victus à doloribus, statim inficiabatur: & Anathema Maneti & eius dogmatibus, exclamabat. Afferunt itaque ad eum formicam, iubentes interficere. Ille autem eam statim accepit & interfecit. Propter quod sanctus lætitia diffusus, & ob id, quod factum fuerat, ridens propemodum: Grauius passus, inquit, defecit adorator Manetis: & eadem fecisse est conuictus, ut qui deum suum interemerit. Ego autem me ipsum beatum existimo, ut Paulus, quod Christi virtute apertè corroboratus, qui dixit: Ego vici mundum: conseruo spiritum & animum inuictum.

Propter hæc ira repletus insanus iudex, spinosis mali Persicæ virgis iubet sanctum verberari. Plagæ autem sic eum confecerunt, ut propè esset *mutus, & nec sentiret quidem verbera, quæ infligebantur. Quamobrem cùm eum traxissent, tanquam iam mortuum, foràs eijciunt. Quidam autem ex Magis, cùm fortè illud corpus vidisset nudatum, & naturæ contemplatione motus esset misericordia, panno eum operit. Qui verò erant eiusdem, cuius ipse, religionis, cùm adspexissent, quod ab eo factum fuerat, criminantur eum apud Præsidentem: qui eum acerbis statim cædit flagellis, & ab immiseri cordibus eam accipit mercedem misericordiæ. Beatum autem Acithalam adhuc spirantem tradunt in custodiam. Cùm verò accepisset iudex, maximum quendam Præsidentem, nomine Saborium, in eius vicum aduenisse, qui appellabatur Macellaria, ei martyrum mandat examinationem. Ille autem non minus impius & sæuus, quam præcedentes, adspiciens ad sanctos: Vestram, inquit, reueritus canitiem, & vestræ misertus afflictionis, suadeo ut solem adoretis, & gustetis sanguinem sacrificiorum, ut à morte acerba liberati, omnibus iucundam vitam lucrifaciat. Sancti autem tanquam vno ore dixerunt: Carniuoris canibus mos est sanguinem gustare, non hominibus. Tibi verò potius conuenit ijs exatiari, qui es instar canis rabiosus, & latras, & efferaris in eum, qui te fecit.

Post-

Matth. 5.

Nullis minis frangitur Christi martyr.

Acithalas denuò flagellatur.

Manichæus hæreticus deficit in tormentis à suo Manete.

Iohan. 16.

* mortuus

Rursus cæ-
duntur fan-
cti.

Postquam autem iussit sanctos flagris cædi, eorum misericordia moti, qui circumstant : Decoctione, dicebant, gustata loco sanguinis, seruemini, & liberemini ab ijs, que vobis imminet, supplicijs. Illi verò responderunt : Absit, vt vel gustu, vel villo alio modo inquinemus puritatem nostræ fidei, & hanc longævam senectutem dedecore afficiamus. Versutus autem ille Præses & admodum malus : At si ad vos, inquit, pura caro fuerit allata, ne eam quidem gustabitis ? Sancti dixerunt : Ex immundo quidnam mundum, & ex pollutis tuis manibus quidnam fuerit impollutum ? Omnibus ergò misis his tuis machinationibus, in nos velis citò proferre sententiam. Frustrà enim laboras ærem verberans, & per inscitiam eum pulsans, qui non potest domari. Cùm ergò communiter cum ijs, qui confidebant, consultassent, & tulissent sententiam, vt sancti Christianorum manibus obruerentur lapidibus, congregant Christianorū multitudinem : cum quibus comprehenderunt etiam admirabilem illam Isdandul : & cum beatum Ioseph rursus exportassent, sistunt eum in Prætorio. Sanctus autem annuit Præsidi, vt ad se accedat propius, vt qui arcanum aliquid esset ab eo auditorus. Cùm is verò statim accessisset propius, martyr os implens saliva, execrandum illum vultum conspuit : & Non te pudet, inquit, ô impudentissime, tam immaniter & tam hostiliter in hanc communem insultare naturam, & corpus iam morte affectum, rursus producere ad examinationem ? Ille autem ab ijs quoque, qui confidebant, propter hanc nimiam crudelitatem probris affectus, & mirandum in modum irrisus, ad suam cathedram redit pudore affectus.

Vide S. Ioseph in impiū iudicem facinus.

Cùm autem sanctum paulò longiùs dimouissent, & manus ponè vinxissent, fossam ei fodiunt, & cum ad lumbos vsque demissum, infodiunt. Deindè comprehensos circumstant Christianos : & pulsantes, iubent eos virum inclytum appetere lapidibus. Cum quibus sacrosanctam quoque Isdandul, vt similia faceret, vrgentibus, dixit illa : Nihil vnquam à seculo tale fuit auditum, vt cogatur fœmina extendere manum aduersus viros sanctos, quomodo vos nunc facitis : qui aduersus inimicos quidem non decertatis, in nos autem arma tollitis, & patriam, quæ degit in pace, sanguine & cæde impletis. Illi verò obelisco longæ arundini alligato, eo sanctum pungere imperabant. Illa autem : Absit, inquit, vt ego id faciã. Nam ego id priùs lubenter cordi meo affixero, quam per ipsum sanctum corpus vel minimum attingam. Sic illa quidem virilem ostendens constantiam, inspecta est potentior, quam cogitarent paricidæ. Sanctum autem tam crebris lapidum niuibus obruerunt, vt cerneretur solum caput, reliquo corpore obruto lapidum congerie. Quod quidem caput cùm quidam ex impijs principibus vidisset adhuc moueri, iubet vni ex licitoribus, vt accepto lapide, quantum poterat manus capere, in id desuper immitteret. Quod quidem cùm factum esset, & pondere lapidis caput esset contritum, beatus Christo tradit preciosam animam. Atque venerandū quidem illud corpus, adhibitis custodibus, cõseruabatur tanquam thesaurus aliquis. Cùm tres autem dies præterissent, & iam aduenisset quartus, extitit magnus & terribilis tremotus. Deindè cùm sic apparerent fulgura, & maxima tonitrua cum eis erumperet, ignis è celo demissus, custodes quidem redigit in cinerem : lapidum verò congeriem educit tanquam puluerem, Deo omnibus reddente manifestum honorem in martyre : corpus autem non apparet, seu quòd Deus prohibisset, vt id transferretur ijs, quos ipse nouit, modis : seu quòd hominum manus id sustulissent.

S. Iosephi abit è vita.

Vtuo diuina in impios.

Item S. Acithalas.

Nora rem miram.

Venerandum autem Acithalam cùm in vicum, qui dicitur Patrias, abduxissent, efficiunt vt Christianorum manibus ipse quoque obruatur lapidibus. Cuius corpus monachi quidam ex ijs, qui illic habitabant, noctu aduenientes, inscientibus custodibus id auferunt, re vera furtum laudabile facientes, & rem luce dignam, non tenebris. Deindè cùm ei iusta fecissent, deponunt in quodam loco insigni. Quo autem in loco sanctum contigit interiri, facit Deus admirabiliter quiddam, dignum & sua potentia, & gloria martyris. Planta quædam myrti illic enata, efficitur omne genus morborum liberatio. Cùm quinque ergò annis per hanc plantam sic fierent miracula, qui gentium falsam tenebant religionem, inuidia moti, & non ferentes intueri hæc miracula ad confutandam falsam eorum religionem, plantam excidunt radicitus. Multi verò ex ijs, qui erant animo purgati, longo tempore videbant lucem in eo loco, & diuinas virtutes ascendentes, & gloriam emittentes ei, qui sanctos suos glorificat. Consummatus autem fuit Christi martyr Acithalas mense Iunio, eandem constantiam & fortitudinem, quam Ij, qui ante ipsum fuerunt consummati, ad mortem vsque ostendens, auxilio & gratia Christi veri Dei nostri : Quem decet gloria & honor, cum principio carente

rente eius patre, & sanctissimo & viuifico spiritu, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Hucusquē omnia ex Metaphraſte: cui ſubiungemus ea, quę Sozomenus de Mille epiſcopo, quem hoc ipſo die, id eſt, 22. Aprilis habent Latina Martyrologia, in hiftoria ſua libro 2. cap. 13. annotauit, interprete Latino Ioanne Chriſtophorſono Anglo. Per id temporis, inquit, etiā Milles martyrio occubuit, qui primū apud Perſas militauerat: poſtea autē, relicta militia, vitę genus planē apoſtolicum excolere cępit. Fertur, illum, cū eſſet epiſcopus vrbs cuiuſdam in Perſide creatus, multos ſapenumero cruciatus perpeſſum eſſe, verbera etiā & diſtraſiones membrorum pertuliſſe. At cū neminem in ea ciuitate poſſet ad fidem Chriſtianam traducere, ægrē & iniquo animo ferentem, ciuitatem exēcratum eſſe, indeque deceſſiſſe. Non longō poſt tempore, cū primarij viri illius vrbs in regem peccāſſent, exercitum cum trecentis elephantis eō profectum, vrbem euertiſſe, & velut agrum colentes, in ea ſementem feciſſe.

Millem verō peram ſolū, in qua ſacratum Euangeliorum librum habebat, ſecum geſtāntem, Hieroſolymam precatum ſe contuliſſe: indeque in Aegyptum ad viſendos monachos, qui ibi etatem debebant, conceſſiſſe. Quę autem, quamque admirabilia, & quā diuina facinora ab iſto Mille edita fuerint, teſtes ſunt Syri, qui eius reſ geſtas & vitam literis prodiderunt. Mihi certē ſatis viſum eſt, hęc de eo & de his, qui in Perſide, regnante Sapore, martyrium obiērunt, haſtenū diſſeruiſſe. Nam tormenta illius inſiſta, aut quinam fuerint, ex quōve loco, aut quo genere cruciamentorum martyrio deſuncti ſint, aut quibus ſupplicij affecti, vix à quoquam percerferi poteſt: qui ppe cū tā varij cruciandi modi à Perſis tāto cum ſtudio ad crudelitatem inuenti fuerint. Verū, ut ſummatim dicam, fertur, viros ac mulieres, quorum nomina recenſebantur, martyriū id temporis pertuliſſe ad numerum ſedecim millium: at multitudinem eorum, qui præter hos trucidati ſunt, ne numero quidem compræhendi poſſe: & propterea perdifficile viſum eſſe Perſis, Syris & incolis Edeſſæ, qui multū de hac re laborabant, illorum nomina percerferi.

De S. Mille epiſcopo, quem Latina Martyrologia Meliſſum vocant.

Innumeri martyres ſub Sapore rege Perſarum.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI THEODORI, SICEORVM ARCHIMANDRITAE, A GEORGIO presbytero, eius discipulo, eiusdemque mansionis præſecto conſcripta.

Eſt apud Simeonem Metaphraſtem.

Benedictus Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui 22. Aprilis ab antiquis temporibus ſeruos ſuos, tanquā ſtellas, accendit in terra, vt populum ſuū regerent, & quę ad virtutem pietatemque pertinent, edocerent: quos nūc etiā, tanquā lucidos Solis iuſtitia radiōs, ex dulciſſima ſanctarum ſcripturarum lectione veneramur: vt primū innocentia tyrum Abel, Enoch virtute præſtantem, iuſtum Abraham, Iſaac fideliffimum, & Chriſti figuram exprimentem, Iacob ſimplicem, caſtum Ioseph, Iob patientiffimum, Moſen legiſlatorem, ſupplicem Samuelem, Dauid manſuetiffimum, zelantem Eliam, Eliſam rerum mirabilium effectorem, Eſaiam eloquentiffimum, venerabilem Hieremiam, Ezechielem Cherubin deſcriptorem, Danielem ora leonum obſtruentem, tres pueros ignem extinguentes, Zachariam ſacerdotem, in omnibus Dei mandatis iuſtificationibusque ſine repræhenſione incedentem, Simeonem ſenem, & mundi lumen in vlnis ſuis geſtāntem, Iohannem Baptiſtam ſolitudo inſolam & prophetis antecellentem, duodecim chorū Apoſtolorum, in omni regione ac ciuitate fidem à Chriſto traditam diſſeminantium, martyrum cœtus, qui eam ſanguine ſuo edificauerunt, ſanctorum patrum Concilia, à quibus Apoſtolicę doctrinę dogmata ſunt confirmata, & alios complures, qui in veteri & nouo teſtamēto extiterunt, quorum in ſacris libris fit mentio, quosque ego propter multitudinem ſilentio præteriui, magis in ſignes tantum vobis in medium proferens.

Omnes igitur Sanctos, qui certamina ſubiērunt, & ediderunt miracula, Deus mundum.

A a a a d d